

To portrætter: Daniel og Mary

Mød Daniel: Han er med til optøjer ved fredsmurene

Daniel Harrington er 17 år og er vokset op i det protestantiske område, Shankill, i Belfast. Han bor lige ved siden af en af de største fredsmure i Belfast, der afskærmer hans område fra det katolske område Falls.

Daniel er på vej hjem fra skole. Han drejer om hjørnet ved taxacentralen og går forbi en afbildning af syv mænd fra Ulster Volunteer Force på husmuren. De er i fuld uniform. Daniels far har også været medlem af Ulster Volunteer Force (UVF).¹ Han var med til flere operationer, men Daniel ved ikke alt om sin fars fortid. Hans mor plejer at forsøge at holde Daniel for ørene, når hans far kommer for godt i gang med historier fra the Troubles. Men han ved, at hans farbror døde i en eksplosion, der var arrangeret af den republikanske paramilitære gruppe, Irish Republican Army (IRA).² Hans far taler meget om ting som hævn og retfærdighed

Illustration: Amalie Gernov

Hans far mener ikke, at det er retfærdigt, at katolikkerne har fået så meget ud af fredsaftalen fra 1998, som de har. Han mener, at de har sluppet alt for let for deres forbrydelser. Samtidig forstår han ikke, hvordan "terrorister fra IRA" kan sidde i Stormont³ – endda som leder af det irske parti Sinn Fein.⁴ Hans far synes at politikerne giver alt for mange indrømmelser til Sinn Fein.

Daniel sparker til en sten på vejen. Han er næsten hjemme nu, han går langs fredsmuren. Han bøjer nakken så langt tilbage, han kan og følger muren med øjnene. Han kender godt nogle af de katolske drenge, der bor på den anden side – han kan kende dem på lang afstand på deres tøj og måde at gå på. Mange af drengene går i Celtic-trøjer.⁵ Dem kan man tydeligt genkende på de grønne og hvide striber. Der er ingen fra hans område i Shankill, der ville tage sådan en trøje på! Daniel er selv fan af Rangers og ser kampene med sine venner og sin far.

Daniel har ikke så meget at lave i weekenden og tager tit ned til 'fredsmurene' (eller 'the interface', som han kalder dem) til det katolske område Falls eller hænger ud ved den lokale McDonalds. Han har gået på Glenwood folkeskole, som er en næsten udelukkende protestantisk skole⁶, så han kender ikke så mange på den anden side af muren i det katolske område. Når han tager ned til

¹ Loyalistisk paramilitær gruppe, der primært opererede under borgerkrigen 'the Troubles', men som stadig findes og bliver drevet som kriminelt netværk indenfor primært smugling og narkotikasalg.

² Republikansk paramilitær gruppe, der kæmpede for, at Nordirland skulle genforenes med Irland og befries fra den britiske stat.

³ Det nordirske lokalparlament.

⁴ Gerry Adams var fra 1983 til 2018 leder af det irske parti Sinn Fein og flere beskyldt for at havde været en del af IRA, senest af BBC.

⁵ Opgøret mellem de skotske klubber Celtic og Rangers er adopteret i Nordirland, hvor Celtics primært bliver støttet i katolske områder og Rangers i protestantiske.

⁶ Skolesystemet i Nordirland er delt op på sådan en måde at 91% af en ungdomsgeneration går i mono-religiøse folkeskoler.

murene, plejer han altid at tage sko på, han kan løbe i, hvis en farlig situation skulle opstå. Hvis politiet eller nogle af katolikerne skulle prøve på noget, vil han gerne kunne komme hurtigt væk.

Mød Mary: Hendes søster er kærester med en protestant

Mary O'Gregs er 15 år og vokset op i det katolske område Falls i Belfast. Hun tænker ikke så meget over konflikten, da hun er født efter den blev afsluttet i 1998.

Illustration: Amalie Gernov

Marys skoleuniform er grøn.⁷ Hun retter irriteret på det grønstribede slips, der hænger krøllet under vesten. Alle på den katolske skole, hun går på, har den samme uniform på. Hun er lidt træt af den, fordi hun mener, at gør det meget tydeligt, hvem der er katolik, og hvem der er protestant. Når hun går hjem fra skole gennem Vestbelfast, ved hun også, hvilke områder hun ikke skal gå igennem med uniformen på. På den anden side af muren i Falls, ligger det protestantiske område Shankill nemlig – og der har altid været meget ballade. Det kan tælles på én hånd, hvor mange gange, hun har været der. Samtidig føler hun sig også tryk i sin uniform. Hun har båret den hele sin skoletid og føler sig hjemme i dens grønne farve – også fordi alle i hendes familie og de fleste af hendes venner også har haft eller har den på.

Mary er blevet mere bange for at have den på efter at hendes storesøster fortalte om Holy Cross episoden⁸, hvor der blev kastet balloner med tis på unge katolikker, bare fordi de havde den grønne uniform på. Hun ved ikke rigtigt, om det bare er for at skræmme hende, men hun hører tit sådan nogle historier – og tit fra sin søster.

Hun ved snart ikke, hvad hun skal tænke om sin søster – hun er lidt forvirret, tror Mary. Hun har lige fortalt familien, at hun er blevet kærester med en protestant. Hun har mødt ham på dating-appen Bumble. Mange af hendes søsters veninder skriver, at de er katolikker i deres profil, men Marys søster har ladet være. Hun tror på kærlighed på tværs af skellet. Tidligere var protestanter sammen med protestanter, og katolikker med katolikker – nu er det mere blødt op. Deres tante fortalte dem engang, at hun aldrig ville være sammen med en protestant. Samtidig havde Marys tante også svært ved at finde en katolsk mand på hendes alder. Hun fortalte, at mange kvinder i hendes generation havde svært ved det, fordi alle mændene både på den ene og anden side af konflikten havde været involveret i borgerkrigen, og det var umuligt at vide præcist hvordan. Der skete så mange overfald og mord under borgerkrigen, der aldrig blev opklaret.⁹ Derfor var deres tante og hendes veninder altid lidt i tvivl om, hvad deres kærester havde været med til – hvilke mænd de var under borgerkrigen

⁷ Skolesystemet udspringer fra det britiske system, hvor skoleuniform er almindeligt.

⁸ Katolske skolebørn fra Holy Cross skolen blev angrebet af protestanter. Da skolen lå i et protestantisk område, mente de ikke, at katolikerne havde ret til at bevæge sig igennem området

⁹ Under the Troubles skete der mange likvideringer som ikke er blevet opklaret. Dermed er det svært at vide, hvem som har været indblandet og i hvor stor grad.

Mary ryster på hovedet. Tænk at være bange for hvad ens kæreste har gjort i sin fortid. Det føles meget langt væk. Og så alligevel. Da de børstede tænder forleden aften, fortalte Marys søster, at hun tænker meget over, hvor hun går sammen med sin nye kæreste – og hvem der ser dem sammen. Hun kan godt besøge ham i hans kvarter (han bor i Tiger's Bay), eller de kan mødes i centrum ved Victoria Square, alle ved at centrum er neutralt, det betyder ikke noget om man er katolik eller protestant her. Han har ikke været hjemme hos hende i Falls endnu, da de er bange for, hvad andre vil tænke. Marys forældre har egentlig ikke noget imod, at de er sammen, men de fraråder, at hun går rundt på gaden med en protestant, for man ved aldrig, hvilke "bitre mennesker", der kan have noget imod det. Hendes kæreste er også selv bange for at komme ind i hendes område, sagde hendes søster. Falls er et meget kendt katolsk område med stor tilknytning til IRA.

Mary tænker ikke så meget over konflikten eller fortiden. Hende eller hendes søster har aldrig set hvad der skete under borgerkrigen – de har kun hørt historierne fra de ældre generationer. Mary trækker på skuldrene, ser sig en sidste gang i spejlet og griber sin jakke på vej ud af døren.

Refleksionsopgave

- Hvilken betydning har fredsmurene for Daniels og Marys liv?
- Hvad betyder det, at nogle områder i Belfast er 'neutrale'?
- Hvordan er Daniel og Marys tøj forskelligt, og hvilken betydning har det for dem?
- Hvordan ser de forskellige generationer forskelligt på konflikten?
 - Sammenlign Mary og hendes tantes syn på kærlighed mellem protestanter og katolikker.
 - Sammenlign Daniel og hans fars blik på politik.
- Hvorfor snakker Daniels far så meget om "hævn og retfærdighed"?
- Hvilken betydning har det for Daniel og Mary, at skolerne i Nordirland er opdelte, så der primært findes katolske og protestantiske skoler?
- Forestil dig at du var Daniel og så Mary på lang afstand. Ville du kunne afkode, at hun var katolik? Hvordan?